

EPISKOP RASKO-PRIZRENSKI G. ARTEMIJE (RADOSAVLJEVIC) ZA POLJSKI DNEVNIK RZECZPOSPOLITA, VARSAVA ZA RAT JE POTREBNO DVOJE, ALI I ZA MIR JE POTREBNO DVOJE

RZECZPOSPOLITA: - Da li, po Vasem misljenju - je moguc zajednicki zivot Srba i Albanaca na Kosovu posle krvavog rata i dva egzodusa: Albanaca i Srba? Na koji nacin? Sta moze uciniti (pomoc, uloga) Crkva?

VLADIKA ARTEMIJE: - Srbi i Albanci na Kosovu i Metohiji ziveli su zajedno vise stotina godina, jos od srednjeg veka. Ta nasa proslost bila je obremenjena mnogim sukobima i zlocinima jednih prema drugima, narocito Albanaca prema Srbima za 500 godina robovanja Srba pod Turcima, pa su, ipak, ta dva naroda zivela zajedno. Nasa sadasnost i bliska proslost - zadnjih 60, a, narocito zadnjih 10 godina - obojene su kako stradanjima na obe strane, tako i zlocinima na obe strane. Bio je rat podjednako krvav za obe strane. Ali, zadnje tri godine Srbi prezivljavaju i krvavi "mir". Posle prestanka rata i sukoba, proterano je dve trecine Srba sa Kosova i Metohije. Preko 1300 ih je ubijeno, i jos toliko kidnapovano. Desetine hiljada kuca je spaljeno, nasilno useljeno ili opljackano. Stotine srpskih sela je sravnjeno sa zemljom. Poruseno je, spaljeno ili vandalizovano 110 srpskih pravoslavnih crkava i manastira - mnoge iz 13. i 14. veka.

I pored svega toga, mi smatramo da je zajednicki zivot Srba i Albanaca na Kosovu i Metohiji ne samo moguc i u buducnosti, nego je on neminovao. Kosovo podjednako pripada svim njegovim ziteljima bez obzira na nacionalnu, versku ili bilo koju drugu razliku. Pored Srba i Albanaca na Kosovu su do pre tri godine zivele i druge nacionalne zajednice: Romi, Turci, Muslimani, Egipcani, Askalije... Svi oni imaju istorijsko i moralno pravo da na Kosovu zive i ubuduce. To je osnovni postulat i Rezolucije Saveta Bezbednosti Ujedinjenih nacija o pravu povratka svih prognanih lica na svoja ognjista, sto je osnov i preduslov da Kosovo bude i ostane MULTIETNICKO, kao sto je bilo i u proslosti.

Taj cilj za sada izgleda tesko dostizan. I jeste, ali nije nemoguc. Srpska zajednica na Kosovu i Metohiji to zeli, na tome radi, jer smo svesni da Kosovo nikada u buduce nece, ne moze i ne treba da bude samo Srpsko. Ali, isto tako, Kosovo nikada u buduce nece i ne moze biti samo Albansko. Teska proslost - bliska i daleka - mora se nadici i prevazici snagom volje obe zajednice. I doslednoscu medjunarodne zajednice u sprovođenju svojih rezolucija i uredbi, koristeci ista merila i principe podjednako za obe strane. Ako je neka od ove dve zajednice, srpska ili albanska, tvrdoglava u prihvatanju i sprovođenju principa o pravu na povratak svih prognanih i stvaranju multietnickog Kosova, sa podjednakim pravima za sve, treba je privoleti, ili primorati na to.

Crkva u tome mnogo moze i treba da pomogne. Najpre svojim prisustvom kroz mnogobrojne crkve i manastire, kojih je na Kosovu i Metohiji vise od 1300 registrovano, bez obzira da li su u funkciji ili u rusevini, kao zivim svedocima o nasem visevekovnom prisustvu na ovim prostorima. Onda, recju i primerom, objasnjavajući svome narodu (vernicima) o znacaju mira sa svima ljudima, sili prastanja i tolerancije, sto je vekovima cinila, i sto i danas cini. Ipak, treba reci da se posle 60 godina ateizacije naseg naroda glas Crkve ne slusa i ne prihvata rado od mnogih. Ali, Bogu hvala, i tu ima pomaka, sto daje nadu na bolju buducnost za sve narode Kosova i Metohije.

Da bi toga i bilo, potrebno je da to isto zeli i druga strane. Za rat je potrebno dvoje, ali i za mir je potrebno dvoje.

19. april 2002. godine

UPOKOJIO SE U GOSPODU EPISKOP BUDIMSKI DR DANILO KRSTIC

U subotu, 20. aprila 2002. godine, pete nedeze Vaskrsnjeg posta, u Sent Andreji, preselio se u Carstvo nebesko srpski pravoslavni episkop budimski dr Danilo (Krstic).

Blazenopocivsi episkop Danilo rodjen je 13. maja 1927. godine u Novom Sadu. Prava je studirao u Beogradu, a knjizevnost diplomirao na Sorboni 1952. godine. Od 1954. do 1958. studirao je bogoslovske nauke na Akademiji Svetog Sergeja u Parizu, da bi doktorirao na Harvardu, SAD, 1968. godine. Zamonasio se 1960, a 1969. godine Sveti Arhijerejski Sabor Srpske Pravoslavne Crkve izabrao ga je za vikarnog episkopa Patrijarha srpskog, sa titulom Episkopa moravickog. Od 1984. godine administira Eparhijom budimskom, a 1988. godine, biva izabran za eparhijskog arhijereja Eparhije budimske.

Episkop Danilo je bio jedan od najobrazovanijih arhijereja Srpske Pravoslavne Crkve. U vreme njegovog boravka u Beogradu, kao vikarnog episkopa Patrijarha srpskog, izuzetnom erudicijom i pastirskom recju, odusevljavao je mlade intelektualce, narocito studente Beogradskog univerziteta, za Rec Gospodnju i Jevandjelje Hristovo. Bogati bogoslovski i knjizevni opus vladike Danila razasut je u mnogobrojnim publikacijama, casopisima i knjigama, objavljenim kako u Srpskoj Pravoslavnoj Crkvi tako i u izdanjima drugih sestrinskih Crkava.

Sahrana blazenopocivseg arhijereja bice u petak (26. aprila) u beogradskom manastiru Vavedenja Presvete Bogorodice u 12.30 casova.

Sinoc u Palati federacije

SASTANAK KOSTUNICE, COVICA I PREDSTAVNIKA "POVRATKA" I SNV-KOSOVSKA MITROVICA

Beograd 22. aprila. - Predsednik SRJ Vojislav Kostunica sastao se sinoc u Palati federacije s predsednikom Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju Nebojsom Covicem, predstavnicima koalicije "Povratak" u kosovskom parlamentu i predstavnicima srpskog nacionalnog veca Kosovske Mitrovice, na kome je zakljueno i da je u opstem

interesu da se stanje u Mitrovici smiri.

Kako je saopšteno iz kabineta predsednika SRJ, glavna tema sastanka bio je predstojeći nastup predsednika Koordinacionog centra Covica u Savetu bezbednosti UN sa stanovista ukupnog položaja Srba i drugih nealbana na Kosovu, povratka raseljenih i prognanih i narocito situacije u Kosovskoj Mitrovici.

Zaključeno je da je u opstem interesu da se stanje u Mitrovici smiri, cemu bi posebno doprinelo nastavljanje dijaloga sa UNMIK-om, izbegavanje provokacija i pustanje Slavoljuba Jovica da se brani sa slobode.

Normalizacija situacije u Mitrovici omogucice da se steknu uslovi za to da severni deo grada dobije status nove opstine, kao sto je to vec bio slucaj sa nekim drugim novoformiranim opstinama na Kosovu, navodi se u saopštenju.

SASTANAK SRPSKIH POSLANIKA U LEPOSAVICU

Sef Poslanickog kluba Koalicije "Povratak" u Skupstini Kosova i Metohije Rada Trajkovic rekla je danas, posle sastanka poslanika u Leposavicu, da je sada pravo vreme da Srbi udju u vladu Kosova i Metohije, jer bi se time proces povratka Srba ubrzao.

Razgovarali smo o svim aktuelnim problemima s kojima se suocava srpska zajednica na Kosovu i Metohiji, rekla je ona, i dodala da je bilo reci i o konkretnim angazovanjima oko imenovanja ministra poljoprivrede i ministra koordinatora u vladi Kosova, koji ce se baviti pitanjem povratka.

Na sastanku, kome je prisustvovalo samo osam poslanika, zaključeno je da na Kosovu i Metohiji jos nije stvorena bezbednost za Srbe i drugo nealbanskog stanovnistvo i da medjunarodna zajednica nije nista uradila kako bi se izbeglo stanovnistvo pocelo masovno vratiti.

Slab odziv poslanika, pored opravdanih razloga, uzrokovalo je i to sto je unutar same koalicije doslo do podela i opstrukcije jednog dela poslanika, rekla je Trajkoviceva, i dodala da Predsednistvo Koalicije "Povratak" ne funkcioniše vec pet meseci i da je potrebno tom telu hitno omoguciti da obavlja ranije definisane poslove.

Ona je najavila da ce se u cetvrtak, 25. aprila, u Beogradu odrzati sastanak Predsednistva Koalicije i sa episkopom rasko-prizrenskim vladikom Artemijem i clanovima Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju.

NECE BITI SKUPA KOD VLADIKE ARTEMIJA

Sef Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju Nebojsa Covic izjavio je juce da, zbog njegovih obaveza u Ujedinjenim nacijama, nece biti moguće organizovati sastanak poslanika koalicije "Povratak" i zvanicnika Centra sa vladikom Artemijem.

Covic iduce nedelje putuje u NJujork, gde ce prisustvovati sednici Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija posvecenoj Kosovu.

Sef poslanickog kluba "Povratka" u Skupstini Kosova Rada Trajkovic danas je, posle sastanka sa nekolicinom srpskih poslanika u Leposavicu, pozvala sve srpske poslanike i clanove Predsednistva Koordinacionog centra na sastanak sa episkopom rasko-prizrenskim Artemijem u cetvrtak 25. aprila u 18 sati u sedistu Centra u Beogradu.

Poziv je upucen i svim strankama koje imaju poslanike u koaliciji "Povratak" da na skup dodju sa pripremljenim predlozima kadrovskih resenja u svrhu predlaganja srpskih kadrova u vladu Kosova i Metohije.

Covic je izjavio da je takav skup moguće odrzati tek po njegovom povratku iz Amerike.

Susret u Gracanici

OMBUDSMAN NOVICKI RAZGOVARAO S VLADIKOM ARTEMIJEM

Gracanica, 20. aprila (**Tanjug**)

Ombudsman za Kosovo Marek Novicki razgovarao je danas u Gracanici s vladikom rasko-prizrenskim Artemijem o flagrantnom kršenju ljudskih prava manjinskih zajednica, posebno Srba, i posle bezmalo trogodišnjeg prisustva KFOR-a na Kosovu i Metohiji.

Vladika Artemije rekao je da je ovo pripremni u seriji razgovora s Novickim, u kojima ce objasniti kako se krše prava Srba na Kosovu.

On je naveo primer rusenja 110 pravoslavnih verskih objekata na Kosmetu, a Novicki je izjavio da je evidentirao sve sto mu je vladika Artemije rekao i da ce to publikovati kako bi javnost bila upoznata s problemom broj jedan na Kosovu, a to je nebezbednost i kršenje ljudskih prava.

Najava glavnog tuzioca Haskog tribunala

PRVA OPTUZNICA PROTIV OVK

Pristina, 19. aprila (**Tanjug**)

Glavni tuzilac haskog tribunala Karla del Ponte izjavila je na konferenciji za novinare u Pristini da ce tribunal ove godine izdati prvu optuznicu protiv jednog pripadnika albanske "OVK".

Karla del Ponte je rekla da je "haski sud pokrenuo istragu protiv trojice pripadnika rasformirane 'Oslobodilacke vojske Kosova', pod sumnjom da su pocinili zlocine protiv covecnosti tokom rata", cija imena nije zelela da saopsti, i dodala da "je sigurna da cemo ove godine izdati prvu optuznicu". Ona je precizirala da tribunal jos nije odlucio da li ce izdati javnu ili zapepacenu optuznicu.

"Nadam se da cemo do kraja ove godine okoncati ostale istrage", rekla je takodje glavni tuzilac haskog tribunala posle susreta sa sefom UNMIK-a Mihaelom Stajnerom.

Karla del Ponte je objasnila na pres-konferenciji u Pristini da je cilj njene posete Kosovu da prikupi informacije do kojih su do sada dosli istrazitelji haskog tribunala na terenu, ali i da od zvanicnika UNMIK-a, Kfora i kosovskih institucija

zatrži punu saradnju sa ciljem da se istraga na Kosovu završi do 2004. godine.

Stajner je istakao da "kada se radi o ratnim zločinima onda nije vazno koje je nacionalnosti pocinilac" i da ce "svako ko je odgovoran morati da odgovara za zlodela".

- Rad haskog tribunala podrzacemo u potpunosti, a posebno po pitanju rasvetljavanja sudbine osetih i odgovornosti otmicara - rekao je sef UNMIK-a. On je naglasio da krajnji cilj mora biti vladavina prava na Kosovu.

Karla del Ponte sa tokom posete sastala sa pokrajinskim predsednikom Ibrahimom Rugovom, premijerom Bajramom Redzepijem, a elektronski mediji u Pristini prenose da su kosovske institucije obecale punu i bezrezervnu podrsku radu suda u Hagu.

Izjava premijera Kosova i Metohije

NIKO IZVAN ZAKONA

Pristina, 19. aprila (*Tanjug*)

Premijer Kosova Bajram Redzepe izjavio je danas da u Pokrajini "niko ne sme biti izvan zakona", ali se ogradio recima da ce za eventualne zlocine odgovarati svi koji su ih pocinili u "posleratno doba".

U razgovoru za Bi-Bi-Si, povodom danasnje posete glavnog tuzioca haskog tribunala Karle del Ponte Kosovu, Redzepe je upitan kako gleda na mogucnost da haske optuznice budu podignute protiv lidera OVK Hasima Tacija, Ramusa Haradinaja i drugih.

"Mi se drzimo jednog principa - niko ne moze biti izvan zakona. Ako je neko napravio zlocin verovatno ce ispastati za svoj zlocin", rekao je Redzepe, ali i dodao da to nije u nadleznosti njegove vlade, vec Civilne misije Ujedinjenih nacija. Na pitanje da li su kosovski Albanci spremni da prihvate da su njihovi sunarodnici cinili zlocine, Redzepe je napravio jasnu distinkciju izmedju ratnog i "posleratnog doba", naglasivsi da ce odgovarati svako ko je pocinio zlocin u "posleratno doba", odnosno od dolaska UNMIK-a na Kosovo, juna 1999. godine.

Susret delegacije porodica nestalih Srba sa Karlom Del Ponte

URUCENI NOVI PODACI O ODGOVORNOSTI OVK

Delegacija Udruzenja porodica nestalih i kidnapovanih na Kosovu i Metohiji juce je glavnom tuziocu haskog tribunala Karli del Ponte predala nove dokaze o odgovornosti OVK za kidnapovanja pripadnika Vojske Jugoslavije pre, tokom i posle NATO bombardovanja Jugoslavije.

Kako je novinarima saopstio koordinator Udruzenja Simo Spasic, razgovor, kome je prisustvovao i potpredsednik vlade Srbije Nebojsa Covic, obavljen je u kancelariji haskog tribunala na Dedinju, umesto u sedistu vlade Srbije.

"Do sada smo Karli del Ponte dali spisak od 250 imena Albanaca odgovornih za kidnapovanja i ubistva Srba na Kosovu i Metohiji, a danas je Slobodan Jovanovic, jedan od roditelja deseterice kidnapovanih vojnika po dolasku KFORa, dao vazne podatke o komandantima OVK koji su odgovorni za taj zlocin", rekao je Spasic.

On je objasnio da je sastanak trajao kratko i da je Karla del Ponte "zadovoljna dokumentacijom" koja se odnosi na kidnapovanje vojnika po dolasku KFORa.

Pred oko 60 clanova porodica kidnapovanih, koji su cekali pred sedistem vlade Srbije vise od sat vremena, Spasic je izrazio nezadovoljstvo sto se vlast nije vise angazovala na rasvetljavanju sudbine nestalih.

"Neshvatljivo je da drzava Srbija oslobodi iz zatvora sve Albance koji su cinili zlocine nasim porodicama, a suprotna strana, OVK, Albanci, medjunarodna zajednica, Hag, UN, Savet bezbednosti - nisu pomogli porodicama kidnapovanih da oslobode ijednog sa naseg spiska", rekao je Spasic i naglasio da porodice nece prihvatiti stanje da se o 1.300 nestalih jos uvek nista ne zna.

Porodice nestalih blokirale su oko 14 casova ulicu Kneza Milosa, a potom su se povukle na placnik ispred sedista vlade Srbije.

Identifikacija i potraga za nestalima na Kosovu

TRGOVINA LJUDSKOM NESRECOM

Nakon cetiri dana identifikacije 350 odevnih predmeta sa ekshumiranih leseva iz vise masovnih grobnica na Kosovu, u Rudaru nadomak Kursumlije, 614 clanova porodica nestalih i kidnapovanih su prepoznali 53 odevna kompleta, dok je njih 267 dalo krv za DNK analizu radi pouzdanog utvrdjivanja identiteta ubijenih.

Informacije koje su u javnosti objavljivane u toku ove nedelje da je identifikovano vise lica koji su se u protekle tri godine vodila kao nestala demantovao je patolog Slavisa Dobricanin. On, naime, kaze da se radi o tek inicijalnom prepoznavanju, a nikako o identifikaciji ubijenih. Utvrdjivanje identiteta ce biti moguće tek nakon sto se uradi DNK test.

U prva tri dana identifikacije odevnih predmeta, u Rudaru je novinarima bilo onemoguceno da zabeleze sam proces identifikacije unutar satora gde je i bila izlozena odeca ubijenih Srba i nealbanaca. Ovo je bio razlog da u nedelju, 14. aprila dodje do incidenta kada su porodice nestalih zahtevale da novinari zajedno sa porodicama onih koji se vode kao nestali i kidnapovani udju u satore i snime i fotografisu odecu i licne stvari ubijenih. Kordon policije je onemogucio ulazak novinara a predstavnici Udruzenja porodica nestalih i kidnapovanih su sa ogorcenjem konstatovali da se tako ne bi postupilo da se radi o Albancima.

Poslednjeg dana identifikacije odevnih kompleta i licnih stvari, novinari su mogli da udju u satore i vide delove odece ubijenih. Pored civilne garderobe, licnih stvari, nakita, izresetanih vojnih i policijskih uniformi, najstrasnije je bilo videti decju odecu. Unutar satora se moglo uci samo sa specijalnim maramicama jer je zadah odece koja je skinuta sa leseva ubijenih bio nepodnosljiv. Porodice nestalih koje su prepoznavale odecu su nakon obilaska izlazile u tisini i njihov muk je govorio vise od bilo kakvih reci. Vecina onih koji nisu prepoznali odevne predmete svojih rodjaka je kasnije, kada su se

pribrali sa olaksanjem konstatovali da jos uvek ima nade da su njihovi najblizi mozda negde zivi.

I tako, ovi ljudi vec vise od tri godine zive u nadi, jer je dosad tek nesto vise od 30 slucajeva nestalih i kidnapovanih razreseno. Prema podacima kojima raspolaze Udruzenje porodica nestalih i kidnapovanih na Kosovu i Metohiji, o sudbini 1.518 lica nema nikakvih podataka. U dosadasnjem procesu ekshumacije identifikovano je tek nekoliko ubijenih. O ostalima se nista ne zna, a povremeno se mogu cuti informacije da na Kosovu postoje privatni zatvori u kojima se drze zatoceni Srbi i nealbanci. Ovakve tvrdnje cesto iznose predstavnici Udruzenja porodica nestalih i kidnapovanih koji, navodno, imaju informacije da jos uvek ima zivih koji se premestaju iz jednog mesta na Kosovu u drugo.

Slicnu tvrdnju u vise navrata iznosio je i predsednik Helsinskog komiteta za zastitu ljudskih prava u Novom Pazaru Sefko Alomerovic koji kaze da je predstavnicima medjunarodnih snaga na Kosovu predocio lokacije na kojima se drze zarobljeni Srbi i drugi nealbanci.

- Vojnici KFORa su na osnovu jedne takve dojave dosli da utvrde da li se na tom mestu drze kidnapovani i tamo prisutni Albanci iz jos tada nerasformirane OVK im nisu dozvolili pristup rekavsi da dodju narednog dana. Sutradan na tom mestu nije bilo nikog, kaze Alomerovic.

Predstavnici KFORa i UNMIKa, kao i albanski politicki lideri su ovakve i slicne informacije o postojanju privatnih zatvora u kojima se drze zatoceni Srbi u vise navrata demantovali. Takodje, sef tima UNMIK policije za nestala lica Gido Van Riler kaze da su u proteklom periodu pretrazili vise od 150 lokacija koje su prijavljene kao moguca mesta u kojima se drze zarobljeni i da detaljnom pretragom nije pronadjeno nijedno kidnapovano lice. Na drugoj strani, i u Koordinacionom centru za Kosovo i Metohiju isticu da imaju saznanja da ipak ima prezivelih Srba i nealbanaca koji se nalaze unutar teritorije Kosova i da ce u saradnji sa policijom UNMIKa nastaviti da tragaju za prezivelima.

Kontradiktornost ovakvih stavova predstavnika Srbije i UNMIKa oko kidnapovanih i nestalih kao i povremene informacije i poluinformacije o prezivelima koji se negde drze zarobljeni pogoduju onima koji zele da zarade na nesreci onih kojima je zbog nedostatka bilo kakvih informacija o sudbini svojih najblizih ostala samo nada. Nije redak slucaj da takvi trgovci ljudskom nesrecom nude "pouzdanu" podatke o tome gde se nalaze kidnapovani Srbi, cak i mogucnost da posreduju u oslobadjanju otetih, naravnu uz naknadu koja je krece i do nekoliko desetina hiljada maraka.

- Javio mi se covek koga ne poznajem u Nisu i kaze da zna gde se nalazi moj sin i da moze da posreduje u njegovom oslobadjanju ukoliko mu dam 10.000 maraka. Ja sam spremna da dam mnogo vise samo da vidim sina zivog, kaze Gordana Ristic, jedna od mnogih majki kojima je sin nestao na Kosovu.

Otkupa i oslobadjanja kidnapovanih za velike svote novca barem zvanicno nije bilo, ali je zato mnogo vise onih koji su u nadi da ce doci do nekog svog o cijoj sudbini nista ne znaju dalo velike svote novca, a "posrednicima" se nakon isplate gubi svaki trag. Zloupotrebe porodica kojima su rodjaci kidnapovani i nestali nisu zabelezene samo u Srbiji. U Odboru za zastitu ljudskih prava u Pristini koji prikuplja podatke o nestalim Albancima a njih je prema podacima ovog Odbora vise od 3 000, kazu da je bilo slicnih zloupotreba i na Kosovu.

- Nas Odbor je zabelezio cetiri slucaja koja su prijavili oni koji su dali velike svote novca za oslobadjanje svojih rodjaka. Ni u jednom od ovih slucajeva nije doslo do oslobadjanja vec su posrednici u ovim " transakcijama" nestali, kaze Pjazit Nusi, predsednik Odbora za zastitu ljudskih prava u Pristini.

Ovakvih zloupotreba ce biti sve dok se ne razresi sudbina svih koji su nestali na Kosovu, a gotovo nepomirljiv jaz koji je stvoren izmedju srpske i albanske etnicke zajednice ogleđa se i u radu i Udruzenja nestalih i kidnapovanih na Kosovu i Metohiji i Odbora za ljudska prava u Pristini. Oni prikupljaju podatke samo o svojim nestalim sunarodnicima iako u zajednickoj nesreci koja je zadesila porodice nestalih Srba i Albanaca nema razlike. I jedne i druge jos uvek drzi samo nada da u masovnim grobnicama sirom Kosova nije niko od njihovih najblizih.

Milos Ivanovic , DANAS

subota-nedelja, 20-21. april 2002.

Rada Trajkovic o problemima vezanim za povratak Srba

DONATORI BI TREBALO DA POMOGNU KOSOVU

Jagodina 19. april 2002. - Povratak Srba na Kosovo zahteva znacajna sredstva i zato smo Visokom predstavniku EU za spoljnu politiku i bezbednost Havijeru Solani predocili nuznost odrzavanja donatorske konferencije za Kosovo, rekla je sef poslanicke grupe Koalicije Povratak u Skupstini Kosova Rada Trajkovic.

"Preduslovi stvaranja multietnickog Kosova su povratak Srba na ovo podrucje, sloboda kretanja i bezbednost nealbanskog zivlja, i to smo predocili u razgovoru visokom predstavniku EU Havijeru Solani. Ozbiljan i odrziv povratak Srba podrazumeva znacajna sredstva i zato smo Solani predocili nuznost odrzavanja donatorske konferencije za Kosovo", rekla je ona jagodinskoj televiziji "Palma plus".

Rada Trajkovic je rekla da su sa Solanom razgovarali i o problemu severnog dela Kosovske Mitrovice i da je Visokom predstavniku EU objasnjeno "da je u tom gradu preko potrebno angazovati Srbe u kosovskoj policiji koji bi bili u funkciji zavodjenja reda" jer srpsko stanovnistvo "veoma tesko" dozivljava "intervencije medjunarodne zajednice". Ona je ocenila i da je nuzno da "Beograd angazovano utice na suzbijanje kriminalnih elemenata kojih u Mitrovici ima i pred kojima ni Srbi ne smeju zatvarati oci". "Na drugoj strani medjunarodna zajednica morala bi da sacini program konkretnih ugalanja u severni deo Kosovske Mitrovice kako bi dokazala svoju dobronamernost prema nealbanskom zivlju", rekla je Rada Trajkovic. **(Beta)**

Sta je donela nova pragmaticna politika Beograda prema Kosovu

IZ KOLEVKE U INSTITUCIJE

Vec duze vreme rec "kolevka" (na sreću i kanabe) ili slicni termini primereniji drvnoprerađivačkoj industriji no politici i

resavanja ozbiljne krize, ne pominju se uz Kosovo i Metohiju. Politika retorickog rasplamsavanja nacionalnog ponosa/bahatosti i krojenja carevog novog ruha zamenjena je pragmaticnim, koordinisanim delovanjem kroz institucije sistema i vlasti u Pokrajini.

Batrgajuci se izmedju Scile i Haribde, izmedju priklanjanja stavovima maticnog Beograda, vlastitog inacenja i osecaja napustenosti, kosovski Srbi prinudjeni su da prihvate saradnju s medjunarodnim institucijama na Kosovu i institucijama sistema koje medjunarodna zajednica nastoji da uspostavi i kontrolise i u kojima, konacno, ima poslednju rec.

Dok se bivsa vlast prema Kosovu odnosila kao srednjevekovni roditelj spram hendikepiranog deteta, postpetooktobarski celnici ocigledno prihvataju realnost regionalizacije i zateceno stanje koje podrazumeva i medjunarodno prisustvo, tek sporadicno, kao odgovor pristalicama bivseg rezima, optuzujuci Milosevica za izdaju i izgubljeni rat.

"Nemam formulu po kojoj Srbi na Kosovu mogu postati vecina", konstatuje Nebojsa Covic, sef Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju. Sukobi su tek priguseni jer je nadbrojavanje jos u toku - lokalni stanovnici, ali i predstavnici Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju primecuju naseljavanje Albanaca u ona sela u kojima su Srbi oduvek vecina.

Neminovna manjina

A Srbi su na Kosovu - svidelo im se to ili ne - manjina. Mozda nastaje problem shvatanja po kojoj su oni naucili da zive kao manjina koja je za sebe umislila da je vecina - vise ni za najvece "velike Srbe" nije tajna da su srpske vlasti na Kosovu diskriminisale nesrbe, ako se taj eufemizam - "diskriminacija" - sme koristiti za maltretiranja, progone, ubijanja i sve ono cemu su svedoci bili oni kojima se Stojiljkovic pridruzio u post mortem partiji pokera.

Koordinacioni centar za svoj rad ima opstu podrsku mozda i stoga jer se Kosovom nikome ne da baviti, buduci da su opsednuti problemima izazvanim uglavnom izjavama/odgovorima na izjave dojucecrasnjim partnerima. Pragmaticni Covic ne ispusta priliku da konkretnim delovanjem prihoduje koji politicki poen - jer smisao politike je i u tome da se zadovolji narod ergo biraci.

Globalno gledajuci, stvaranju formula koje mogu rezultirati povecanjem procenta manjine, ide na ruku i insistiranje Srba i srpskih predstavnika u pokrajinskoj vlasti na povratku. Nakon femkanja, odbijanja, politickih pritisaka, odugovlaenja, dogovaranja, kupovine vremena, postavljanja ultimatumata, molbi da se predomisle... srpski predstavnici (po svemu sudeci podosta se rukovodeci sugestijama iz Beograda) su u kosovskoj vladi isposlovali dva ministarska mesta - osim ministra za poljoprivredu, mesto (ministra) koordinatora Vlade za povratak, mesto u Stajnerovoj kancelariji za rad na pitanjima povratka, mesta predsednika skupstinskih odbora za prava i interes zajednica, za rad i socijalno staranje i Odbora za finansije i ekonomiju, bice zamenici predsedavajućih u devet odbora, a u svakom od 16 Odbora u Skupstini Kosova imace po dva predstavnika.

Lako je pretpostaviti, vodeci se primerima izlaska Srba na izbore i odlucivanja o ulasku u Vladu da ce i ucesce Koalicije Povratak na lokalnim izborima u Pokrajini zakazanim za 21. septembar ove godine biti - do same završnice - neizvesno, uslovljeno, uslovljavano i, konacno, potvrđeno jer - mozda vise od samih predstavnika Povratka - Beograd pokazuje svest o tome da Srbi svoje prisustvo na Kosovu najbolje mogu dokazati upravo ucescem u vlasti.

Beograd, pritom, ocigledno pokazuje razumevanje za njihov polozaj i nepoverenje spram vecinskih, albanskih predstavnika politickih stranaka - isuviše je krvi, mrtvih, nestalih, unesrecenih sa svih strana, a poslanici Koalicije Povratak pod pratnjom Unmika dolaze u poslanicke klupe koje dele s nekima od onih za koje bi, tvrdi se, mogao biti zainteresovan i Hacki tribunal. O pomirenju, zasad, nema ni govora. Bar dok donedavno otvoreno sukobljene strane, sada prinudjene na saradnju, zasedaju i u ime nestalih sunarodnika. Istina o zlu, ma odakle ono dolazilo i ma nad kime bilo izvršeno, dokazano je ne na jednom primeru, uslov je da se zlo ne ponovi.

Ocajne porodice

Nepoznata sudbina 1.200 Srba i neizvesnost i nada u kojoj zive njihove porodice uveliko otezavaju polozaj poslanika, ali i povratak. Ocajne porodice, trazeci krivce, zahtevaju i osvetu, a bez personalizovanog zlocinca ustremljuju se na one koji su im najblizi - stoga ne cudi incident na proslonedeljnoj tribini na kojoj su predstavnici porodica nestalih nazvali predsednice dve nevladine organizacije "Kandici" i "Biseraj". Mrznje ima, a ona ne moze biti podsticaj za povratak, suzivot, integraciju i multikulturalnost.

Jedino ce vreme moci da potvrdi tezu da toliko zeljene i propagirane multikulturalnost, multieticnost i integracija zapravo zavise od novca koji je, poznato je, susptitut za stosta - od potencije do tolerancije. Javna je tajna da su sverceri, "privrednici" i privrednici odavno ostvarili ono sto je medjunarodnoj zajednici nemoguće - zajednicki jezik izmedju Albanaca, Srba i ostalih (bilo da se radi o markama, dolarima ili evrima) i saradnju. Uostalom, tome slican je i nikad isproban model koji je bivsi jugoslovenski premijer Milan Panic nudio za Kosovo. U to doba ponuda je izgledala naivno jer ostale prilike - rasplamsale strasti, dugogodisnje maltretiranje kosovskih Albanaca i apsolutno nepoverenje spram svega beogradskog nisu isli na ruku ovom konceptu.

I sam Stajner je naveo ekonomski oporavak kao jedan od prioriteta i u tom kontekstu predao Bajramu Redzepiju, premijeru Kosova Nacrt pravilnika za osnivanje Kosovske agencije za privatizaciju. Jasna je zainteresovanost Beograda da se pita i ucestvuje u najavljenj privatizaciji kosovskih preduzeca, a to moze samo ako ucestvuje u radu organa i saradjuje. Krug se zatvara.

Uzavrela Mitrovica

Ipak, cinjenica da se mnogo toga vrti oko zatocenika u kosovskim zatvorima mogla bi ukazivati i na to da nekakvo pravo i pravda na Kosovu pocinju da funkcionisu umotane u strah od izgubljene naklonosti medjunarodne zajednice, osvete ili primene propisa. Iluzorno je verovati da je Stajner uspeo da uvede evropski sistem ili da ce to uspeti u dogledno vreme. Ostaje mu samo da apeluje, moli, poziva, proziva, izvestava, "drzi se Rezolucije 1244 kao svoje Biblije"...

Pritom je ocigledno da manjina nastoji da iskoriste svoj polozaj, a nezadovolji su i Albanci i Srbi, o ostalima se gotovo i ne govori - Turci, Goranci, Romi, Bosnjaci, Egipćani ... specificno-zabetoniranim redosledom pominju se u srpskim

medijima samo u izlaganjima Slobodana Milosevica pred Haskim tribunalom. Ne otvara se precesto ni pitanje kako ce se kreiranje nove drzave odraziti na položaj Kosova - zbog resavanja akutnih problema, nema vremena za teme koje se zagrejavaju. I kako se u Srbiji, a u Pokrajini posebice, sve meri od Kosovskog boja nije mnogo paznje dato ni nastavku tradicije sukoba unutar Koalicija, a nesuglasice izmedju onih koji su upuceni jedni na druge, ponete strascu koja nazalost cesto prati politiku smatraju se neminovnima.

Beograd i Stajner ocigledno dele najveći problem - podeljenu, uzavrelu Mitrovicu, a problem je, prema Covicevim recima, na pocetku resavanja. A Mitrovica je podeljena barem onoliko koliko i ostatak Kosova i Metohije.

Natasa Bogovic, DANAS

subota-nedelja, 20-21. april 2002.

Pomocnik saveznog ministra policije o stanju na jugu Srbije

TERORISTIMA NIJE STALO DO POPISA

Zamoljen da prokomentarisе poslednje događaje na jugu Srbije Misa Markovic, pomocnik saveznog ministra unutrašnjih poslova i clan Drzavnog koordinacionog tela za opstine Bujanovac, Presevo i Medvedja izjavio je za "Politiku":

- Poslednjih godinu i po dana na ovom podrucju je dosta uradjeno. Ostvaren je prekid vatre mirnim putem, uradjeno je puno na ekonomskom i socijalnom oporavku, na integraciji Albanaca i na primeni Plana Savezne i republike vlade na ovom podrucju.

Nazalost, od 17. februara pa do jutros bilo je 11 teroristickih napada, i to veoma teskih. Koriscene su bombe, eksplozivne naprave sa satnim mehanizmima, koje su bile teske i do deset kilograma, podvukao je Markovic, precizirajuci da ocito nekome na ovom podrucju nije stalo da se problemi resavaju mirnim putem, nije im stalo do mira i spokojstva, da ljudi zive ravnopravno sa svim pravima i obavezama, da se obavi popis i odrze izbori na ovom podrucju. Markovic istice da drzavni organi i svi dobronamerni gradjani koji zive na ovim prostorima, i Albanci i Srbi, kao i pripadnici Vojske i policije, zajedno rade na ozzuvanju mira, a teroristi se moraju eliminisati, vise im se ne sme dozvoliti da to rade, odnosno moraju da budu privedeni pred lice pravde.

- Juce smo odrzali sastanak sa predstavnicima Evropske unije, OEBS-a i predstavnicima albanske nacionalne zajednice. Na moje veliko zadovoljstvo svi smo ovo okarakterisali kao terorizam i osudili napade.

Jutros smo ponovo razgovarali sa predstavnicima medjunarodnih organizacija koje su prisutne na ovom podrucju i obavestili ih o nasim namerama u narednom periodu. Zadovoljan sam zbog toga sto su oni podrzali nase aktivnosti i sto su objektivno sagledali stanje na ovom podrucju, zakljucio je Misa Markovic.

Teroristicki napad u Presevu

RUCNA BOMBA NA KAFANU "SRNA"

Istrazni sudija Okruznog suda u Vranju, zamenik okruznog tuzioca i ekipa policije izvrsili su uvidjaj na mestu teroristickog napada u centru Preseva gde je bacena bomba na ugostiteljski objekat, ciji je vlasnik Srbin, saopstio je danas vladin Pres centar u Bujanovcu.

Uvidjaju su prisustvovali predstavnici OEBS-a i Koordinacionalnog tela za opstine Presevo, Bujanovac i Medvedja.

Na ugostiteljski objekat "Srna", vlasništvo Dobrija Pesica, u centru Preseva, u noci izmedju 18 i 19. aprila, bacena je rucna bomba kineske proizvodnje.

Na objektu i obliznjim zgradama i parkiranim vozilima pricinjena je materijalna steta.

Izjava komandanta zandarmerije

RADOSAVLJEVIC: UCESTALE AKCIJE TERORISTA

Ucestale akcije albanskih terorista na jugu Srbije, od kojih su poslednje dve napad na policiju u selu Lucani i na kafanu u Presevu, ciji je vlasnik Srbin, ukoliko se nastave, mogu da dovedu do eskalacije sukoba u tom regionu, izjavio je komandant zandarmerije general-major Goran Radosavljevic.

On je naglasio da je zandarmerija, u okviru svojih zakonskih ovlasčenja, spremna da takvu mogucnost spreci.

"Zandarmerija svakodnevno u potpunosti kontrolise teritoriju koja je u njenoj nadležnosti na jugu Srbije", istakao je Radosavljevic.

Izjava predsednika Demokratske partije ujedinjenih Albanaca

FAZLIJU: EKSTREMISTI PROVOCIRAJU

Predsednik Demokratske partije ujedinjenja Albanaca i potpredsednik SO Presevo Zecirija Fazliju izjavio je danas da "nekim snagama podzemlja na jugu Srbije ne odgovaraju procesi mirnog resavanja problema i stabilizacije tog podrucja".

"Ekstremisti pribegavaju ekscesima, poput podmetanja bombe u objektu Srbina Dobrija Pesica iz Preseva ili napadu na stanicu multietnicke policije u Lucanu", rekao je Fazliju jagodinskoj TV "Palma plus".

On je dodao da je cilj ekstremista zaustavljanje procesa investiranja i poboljsanja zivotnog standarda stanovnika u opstinama na jugu Srbije.

"Mi nemamo konkretnih dokaza da ima albanskih organizovanih snaga koje cine ovakve ekscese, a ciji je motiv protivljenje izlasku Albanaca na popis i prihvatanje predstojecih lokalnih izbora", rekao je Fazliju iznoseci mogucnost da iza incidenata stoje male grupe koje nisu pod kontrolom ni albanske ni srpske strane.

Potpredsednik SO Presevo je kazao da se albansko stanovništvo odazvalo popisu i da ce, takodje, izaci na lokalne izbore.

On je, medjutim, ocenio da albanskim partijama na jugu Srbije nije potrebno ujedinjavanje u jedan blok, jer ce se koalicija

praviti posle izbora, s obzirom na to da su male sanse da jedna partija osvoji vlast u nekoj opštini.

Fazliju je rekao da je pravo srpskih partija da se udruže u jedan blok na predstojećim izborima.

On je još kazao da Albanci sa juga Kosova neće učestvovati na eventualnim vanrednim parlamentarnim republičkim izborima, jer je cenzus od pet odsto za ulazak u Skupštinu Srbije suviše visok.

"Ako bi cenzus bio smanjen, stvorili bi se uslovi da se i Albanci juga Srbije opredele za parlamentarne izbore", rekao je potpredsednik opštine Preševo.

(Beta)

Sumnje u regularnost produženog popisa u Medvedji

POPISANI I MRTVI ALBANCI

Potpredsednik Skupštine opštine Medvedja Zivojin Pavlovic izjavio je danas da produženje roka do 25. aprila za popis interno raseljenih Albanaca na jugu Srbije i način na koji se ovaj "državni posao" sprovodi pokazuju da država ima različit odnos prema svojim građanima jer su, u ovom slučaju, albanski građani povlašćeni u odnosu na sve druge.

- Ako se Albanci sada masovno pojavljuju ovde radi popisivanja, zasto onda "nisu mogli" da dodju 15. aprila - pita Pavlovic i dodaje da je takvo ponasanje izazvalo ostre reakcije Srba.

- Prema nasim saznanjima, umesto vazecih i originalnih dokumenata Albanci su za popis donosili kopije licnih karata, pasosa, zdravstvenih knjizica koje ne vaze vec deset ili vise godina. Cak je preko 200 takvih kopija ovde stiglo faksom, i to iz Nemacke, Svajcarske, Bosne... Izgleda da je dovoljno da bilo koji Albanac dodje bilo odakle i kaze da je interno raseljen iz Medvedje i on se odmah ovde popisuje - kaze potpredsednik SO Medvedja.

U izjavi Radio Medvedji Pavlovic je rekao da se u regularnost popisa od 15. aprila do danas opravdano sumnja jer su, prema prijavama građana, ovde sada popisani i oni koji nisu "interno raseljeni", pa cak i lica koja su umrla! Uz to, neki Albanci su vec popisani u Pristini, Gnjilanu, Kosovu Polju i Makedoniji.

- Medvedja je oduvek bila multietnicka i niko ovde nema nista protiv da tako bude i ubuduce. Medjutim, ne mozemo da pristanemo na to da se etnicka slika Medvedje promeni na ovakav, nezakonit i neregularan, vestacki način, jer to moze biti isuvise opasno - zakljucio je Zivojin Pavlovic, potpredsednik SO Medvedja.

G. Bulatovic

Protestno pismo Srba iz Medvedje Kostunici, Djindjicu i Covicu

ZAUSTAVITI NEZAKONIT POPIS ALBANACA

Grupa srpskih odbornika i predsednika mesnih zajednica u opštini Medvedja u otvorenom pismu Vojislavu Kostunici, predsedniku SRJ, Zoranu Djindjicu, predsedniku srpske vlade, i Nebojsi Covicu, predsedniku Koordinacionog tela za jug Srbije, zatrazila je da se hitno zaustavi i spreči dalje sprovođenje "ekstrapopisa" Albanaca u ovoj opštini, kao i da se rezultati popisa posle 15. aprila proglašene nevažećim.

Potpisnici ovog pisma smatraju da je produženje popisa albanskog živilja do 25. aprila potpuno neregularno i neustavno i da je time nealbansko stanovništvo dovedeno u neravnopravan položaj.

- Na ovaj nezakonit način "proizvesce" se totalno nerealna slika o nacionalnoj strukturi stanovništva u Medvedji i to na veliku štetu Srba. To će, naravno, imati i dodatne konsekvence - navodi se u pismu i upozorava da će se tako ubrzati dalje iseljavanje Srba iz Medvedje.

Kritikujuci Sporazum Covica, Haljimija i predstavnika OEBS-a od 16. aprila u delu kojim se odredjuju "pravila" za dodatni popis "interno raseljenih" Albanaca, odbornici i predsednici mesnih zajednica navode da se, zbog nemogućnosti valjane provere licnih dokumenata, broj interno raseljenih, odnosno onih koji su 1999. godine samovoljno otisli odavde na Kosmet, "vestacki uvecava", jer se kao takva sada popisuju i lica koja vec godinama žive u inostranstvu.

G. B.

U Presevu novi teroristicki napad

BACENA BOMBA NA POSLEDNJI SRPSKI LOKAL

Jutros 45 minuta iza ponoci u centru Preseva bacena je bomba na ugostiteljski objekat "Srna", vlasništvo Srbina Dobrija Pesica.

Kako je saopstio vladin Pres-centar u Bujanovcu, nepoznata lica bacila su na pomenuti lokal rucnu bombu kineske proizvodnje. Eksplozija je pricinila veliku materijalnu štetu na objektu, obližnjim zgradama i parkiranim vozilima.

U trenutku eksplozije u ovom ugostiteljskom objektu se nalazio Boban Pesic, brat vlasnika lokala, ali na sreću nije povredjen. Na spratu se nalaze stambene prostorije u kojima stanuje porodica Pesic, koju cine tri brata i majka. Ovo je, inace poslednja srpska kuca u tom delu Preseva.

Uvidjaj je izvršio istražni sudija Okružnog suda u Vranju. Pripadnici MUP-a intenzivno tragaju za izvršiocima ovog teroristickog akta, kaze se u saopštenju SUP-a Vranje.

Z. M.

Pirot - Sloboda

Intervju Episkopa rasko-prizrenskog Artemije i predsednika SNV Kosova i Metohije

IZBORI I POPIS NISU NISTA PROMENI

- Episkop rasko-prizrenski Artemije i predsednik SNV Kosova i Metohije u intervjuu za najnoviji broj pirotskog nedeljnika Sloboda, govoreci o položaju srpskog naroda na Kosovu i Metohiji je rekao da se "on nije sustinski popravio, cak ni nakon parlamentarnih izbora i popisa stanovništva."

- Ipak, vrlo je vazno da Srbi ucestvuju u novostvorenim strukturama i zato pozdravljam spremnost Koalicije "Povratak" da prihvati ulazak u kosovsku Vladu. Na taj nacin cemo potvrditi svoju spremnost da ostanemo svoj na svome. Medjutim, ocekujem i da i kosovski Albanci pokazu spremnost za miran suzivot sa Srbima i podrze proces povratka naseg stanovnistva. Bez povratka Srba nema multietnickog Kosova i Metohije", izjavio je, pored ostalog, episkop rasko-prizrenski i predsednik SNV Kosova i Metohije, gospodin Artemije. Vladika Artemije je izrazio nadu da ce odluka drzavnog vrha i clanova koalicije "Povratak" da udju u kosovsku Vladu, doprineti prevazilazenju zategnutosti na severu Kosova, kao i resavanju sustinskih problema opstanka srpske zajednice na ovim prostorima.

*** Da je bilo adekvatne saradnje i ukljucivanja u institucije vlasti, saradnje i dogovora sa medjunarodnom zajednicom ne bismo imali ni ove nemile dogadjaje u Mitrovici i severnom delu Kosova. Rezultati nase saradnje sa medjunarodnom zajednicom su nemerljivi. Pre svega, jos uvek imamo oko 120.000 Srba na kosovsko-metohijskim prostorima. Bez saradnje sa medjunarodnom zajednicom njih mozda ne bi tu uopste bilo, eventualno u severnom delu Kosova - ozenio je vladika Artemije. Odgovarajuci na pitanje zasto se oko ulaska u kosovsku Vladu cekalo na usaglasavanje sa predsednikom Koordinacionog centra, premijerom Srbije i saveznim predsednikom, vladika Artemije je rekao "da je tesko sve to usaglasiti".**

- Kada bismo imali drzavu sa jasnim granicama, sa jednim parlamentom, sa jednom vladom i jednim predsednikom, mislim da bismo mnogo lakse mogli da nadjemo prava resenja za nase probleme. Ali, u situaciji kada ne znamo ni ime svoje drzave, njene granice, niti simbole, kada imamo tri predsednika, tri parlamenta, tri vlade, ne znamo ko moze usaglasiti "rogove u vreći" da bismo imali zajednicki stav. Sem toga, svi oni nastoje, kao sto je to cinio i Milosevic, da na Kosovu i Metohiji imaju majdan za ostvarenje nekih svojih partjskih interesa. Na zalost, mi ni danas ne vidimo da postoji zdrava politika ili koncept prema Kosovu, vec se sve vise uveravamo da je ono mnogima kamen o vratu koji im je otezao i vrlo rado i lako bi ga otkacili- rekao je vladika Artemije.

*** Osim popisa, da li je Kosovo i Metohija tacka na kojoj ce se republicko i savezno zakonodavstvo stalno "saplitati", kao sto je to sa Nacrtom zakona o kulturnim dobrima ili buducem zakonu o denacionalizaciji i vracanju crkvene imovine, bilo je jedno od pitanja.**

- Kako je krenulo mislim da Kosovo i Metohija nece biti pokriveni nijednim zakonom koji ova vlast bude usvajala. A to je ono sto sam i rekao u svome pismu - odricanje od Kosova i Metohije i zrtvovanje i nas koji dole jos zivimo. Postupak republickog Ministarstva kulture, koje je podnelo Nacrt zakona o zastiti kulturnih dobara jos u septembru prosle godine, gde ni jednom reci nije pomenuto Kosovo i Metohija, niti nasi duhovni, crkveni i kulturno-istorijski spomenici na tom prostoru, takodje je signal da se drzava postepeno odrice i oslobadja tog kamena koji joj visi o vratu, a zove se Kosovo i Metohija- rekao je u intevjuu za pirotsku Slobodu vladika Artemije.

Rasko-prizrenski "pelcer" za Nisku eparhiju

Uprkos teskim uslovima u kojima zivi monastvo Eparhije rasko-prizrenske, pogotovu na Kosovu i Metohiji gde manastire cuvaju snage KFOR, "monaski pelcer" iz ove Eparhije, poceo je da se prenosi i u druge eparhije SPC. Vladika Artemije je rekao: -U Eparhiji sremskoj nije jos, ali u Niskoj "pelcer" je presadjen. Nadam se da se primio i da ce se razviti u plodonosno drvo. Sa preosvecenim vladikom niskim uvek sam bio u dobrim odnosima i radujem se da su nasi monasi presli u jedan njegov manastir, Poganovo, kraj Pirota, u kome ce zapoceti stvaranje muskog monastva i na tim prostorima.

Novi teroristicki napad u bujanovackoj opštini

NAPADNUTA MULTIETNICKA POLICIJA

Posle kratkotrajnog zatisja, ponovo teroristicki napadi u bujanovackoj opštini. Sinoc u vremenu od 21.35 do 21.50 casova trajao je teroristicki napad na objekat za smestaj pripadnika multietnicke policije u selu Lucane, pet kilometara udaljenom od Bujanovca, u kome zive iskljucivo pripadnici albanske nacionalne zajednice.

Multietnicki policajci su se nalazili na izvrsavanju redovnih bezbednosnih zadataka u tom selu.

Napad je izvrsen ispaljivanjem cetiri tromblonske trenutne mine, nakon cega je ispaljeno i vise rafala iz automatskog oruzja.

Jedan tromblonski projektil pogodio je objekat kontejnera odeljenja multietnicke policije i probio krovnu konstrukciju prostorije u kojoj su boravili policajci, ali srecom niko nije povredjen. Ostali projektili eksplodirali su u blizini kontejnera i pricinili stetnu na obliznim objektima i parkiranom kamionu. Projektilima iz streljackog naoruzanja pogodjen je rezervoar za vodu policijskog odeljenja koji je takodje ostecen.

Policajci na napad nisu odgovorili.

O ovom incidentu su obavesteni predstavnici posmatracke misije Evropske unije i OEBS-a, kao politicki predstavnici albanske nacionalne zajednice. Oni su odmah izašli na mesto napada, kao i clanovi Drzavnog koordinacionog tela za opštine Bujanovac, Presevo i Medvdja i najvisi zvanicnici SUP-a Vranje.

Jutros su uvidjaj lica mesta izvrsili istrazni sudija i drzavni tuzilac Okruznog suda u Vranju, saopstio je vladin Prescentar u Bujanovcu.

Da podsetimo, pre nesto višje od mesec dana, 15. marta, u ovom selu je podmetnutom eksplozivnom napravom dignuta u vazduh kafana i kuca Obrada Ristica, poslednjeg Srbina u Lucanu koji svoju imovinu nije prodao. U poslednjih mesec dana, zabelezena su jos dva napada. Prvi je bio usmeren na kuće multietnickih policajaca Albanaca u Bujanovcu. Pocinoci su otkriveni, radi se o maloletnoj braci - Albancima, koji su, kako smo saznali, oslobođeni. Akteri drugog napada na kuće policajaca u Velikom Trnovcu za sada nisu poznati.

Z. Matic

KAMBERI: OSUDJUJEMO OVAJ AKT NASILJA

Zajedno sa koordinatorom OEBS-a, na njegov poziv, na lice mesta sinocnjeg napada je izasao i Saip Kamberi, predsednik Odbora za ljudska prava, jedan od najuticajnijih albanskih politicara na ovim prostorima.

- Osudjujemo ovaj incident. Albanska zajednica ne podrzava nikakvo nasilje koje se dogadja u regionu, jer ono utice na stabilizaciju i sprovođenje sporazuma o mirnom resenju krize na ovim prostorima - izjavio je Kamberi.

SLOBODNA EVROPA - RADIO-MOST 14. april 2002.

BEOGRADSKIM SPORAZUMOM EU JE POKUSALA SPRECITI NEZAVISNOST KOSOVA

Milan PAUNOVIC profesor medjunarodnog javnog prava na Pravnom fakultetu u Beogradu i

Enver HASANI, profesor medjunarodnog prava i medjunarodnih odnosa na Pravnom fakultetu u Pristini

Moderator: Omer KARABEG

Kako ce se formiranje zajednice Srbije i Crne Gore odraziti na status Kosova?

RFI: Gospodine Paunovicu, da li ce se formiranje nove drzave, koja ce se zvati Srbija i Crna Gora, na bilo koji nacin odraziti na status Kosova?

PAUNOVIC: Prvo ja mislim da nije rec o formiranju nove drzave vec o preuredjenju postojece. U tom kontekstu meni se cini da se uopste nece menjati status Kosova i Metohije, koji je utvrdjen Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti, sto je i posebno naglaseno u Sporazumu o polaznim osnovama za preuredjenje odnos izmedju Srbije i Crne Gore.

HASANI Ja naprotiv mislim da je ovim dokumentom status Kosova bitno izmenjen. Sporazum izmedju Srbije i Crne Gore predstavlja veoma znacajan korak, mozda najznazajiji koji je do sada preduzet s osnovnim ciljem da se zatvore svi moguci putevi za nezavisno i suvereno Kosovo. Za sada se jos ne znaju prave razmere ovog koraka medjunarodne zajednice, ali mislim da ce se narednih meseci i godina videti sve njegove posledice.

PAUNOVIC Ja stvarno ne znam zasto gospodin Hasani ima takvo misljenje. Ako je procitao Sporazum, posebno takozvanu odredbu o preispitivanju, tu se eksplicitno kaze da bi u slucaju istupanja Crne Gore iz drzavne zajednice medjunarodni dokumenti koji se odnose na SRJ, posebno Rezolucija 1244 Saveta bezbednosti, u celosti vazili za Srbiju kao sukcesora. Znaci, ako bi doslo do otepljenja Crne Gore, Srbija bi bila priznata u okviru sadasnjih granica. Njen kontinuitet u Ujedinjenim nacijama bio bi nesumnjiv. Prema tome, status Kosova se ne menja ni u jednoj varijanti, bilo da ostane zajednicka drzava Srbije i Crne Gore, bilo da se Crna Gora otcepi. Sporazum se uopste nije bavio Kosovom. Namera Evropske Unije, koja je insistirala na sporazumu, je da integracioni procesi u okviru Savezne Republike Jugoslavije ojacaju, da bar za sada ostane status ljuo u teritorijalnom smislu, da ne dolazi do daljeg cepanja i stvaranja novih, nezavisnih drzava, sto bi nesumnjivo poremetilo odnose na Balkanu.

HASANI Ja ostajem pri tvrdnji da je Sporazum bitno promenio položaj Kosova i da je on napravljen upravo zbog toga da bi se zatvorili putevi nezavisnosti Kosova.

PAUNOVIC Na osnovu cega to tvrdite, gospodine Hasani?

HASANI Vi znate da Srbija skoro ceo jedan vek, od balkanskih ratova, pa do raspada Jugoslavije 1992. godine, nije imala medjunarodno priznati suverenitet nad Kosovom. Sada je, pod pokroviteljstvom Evropske Unije, Srbiji po prvi put priznat suverenitet nad Kosovom, bez obzira na to da li ce Srbija i Crna Gora ostati u istoj drzavi ili ne. Evropska Unija je uradila isto ono sto je uradjeno 1991. godine u Alma Ati kada je sporazumom izmedju bivsih sovjetskih republika Ruskoj Federaciji priznat kontinuitet sa Sovjetskim Savezom.

PAUNOVIC Srbija je posle Berlinskog kongresa postala subjekt medjunarodnog prava. Nakon 1918. godine Srbija nije postojala, vec se formirala Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca i ta kraljevina je imala suverenitet nad Kosovom. Srbija je 1945. godine, u okviru FNRJ, postala federalna jedinica sa svim konsekvencama koje su joj pripadale po medjunarodnom pravu. Uostalom, izvestaj Badinterove komisije govori upravo o tome da Srbija ostaje u svojim granicama. U tom pogledu nema nikakvih dilema.

HASANI Nije sporno to sto kaze Badinterova komisija. Medjutim, vi znate da je u slucaju Kosova bas prema preporuci te komisije u okviru obe konferencije o Jugoslaviji bilo formirano posebno telo za Kosovo. To pitanje je bilo sporno i u Rambujeu. U Rezoluciji 1244 je predvidjeno da se pitanje statusa Kosova resava u okviru Savezne Republike Jugoslavije, a ne Srbije. Vi ustvari tvrdite isto ono sto su 10 godina tvrdili Milosevicevi pravnici.

PAUNOVIC Ja nisam bio Milosevicev pravnik, verujte.

HASANI Ja to i ne kazem. Ja samo kazem da su taj stav o kontinuitetu koji vi zastupate branili i Milosevicevi pravnici.

PAUNOVIC Ja smatram da je kontinuitet politicko pitanje. I sporazum o preuredjenju odnosa Srbije i Crne Gore je u sustini politicki. Tako sada stvari stoje. A ako Savet bezbednosti jednog dana promeni Rezoluciju 1244, a vi znate da je za promenu rezolucije potreban konsenzus svih pet clanica Saveta bezbednosti, onda ce situacija biti drugacija. Ali, dok se se to ne desi, status Kosova je zapevacen.

HASANI Nije zapevacen zbog Rezolucije 1244, nego zbog Sporazuma o preuredjenju odnosa izmedju Srbije i Crne Gore. Taj dokument je drasticno promenio položaj Kosova, jer se Rezolucija 1244 odnosila na Jugoslaviju, a ne na Srbiju.

RFE Gospodine Hasani, u cemu je drasticno promenjen položaj Kosova?

HASANI Kada ne bi postojao ovaj sporazum, u slucaju da se Crna Gora otcepi, bio bi otvoren put ka definitivnom resenju statusa Kosova, to jeste put ka nezavisnosti. U tom slucaju Savet bezbednosti bi morao da preispita Rezoluciju 1244 i ne bi mogao da nadje nijedan osnov, ni pravni, ni politicki, ni moralni, da tretira Kosovo kao deo Srbije. Ovim sporazumom je to onemoguceno, jer u slucaju odvajanja Crne Gore, sva prava i obaveze iz Rezolucije 1244 prelaze na Srbiju. Pre ovog sporazuma položaj Kosova nije bio takav, to je bio položaj jedne regije u postkonfliktnom stanju koji je bio regulisan jednim kvazimedjunarodnim sporazumom, kao sto je onaj iz Rambujea, i jednom rezolucijom Ujedinjenih nacija. Bilo je predvidjeno da se status te regije resava narednih nekoliko godina. Sada medjutim to nije slucaj.

RFE Vi, gospodine Hasani, smatrate da je jedan od razloga nastojanja Evropske Unije da se ocuva zajednica Srbije i Crne Gore bilo nastojanje da se spreci nezavisnost Kosova. Jer da je Crna Gora u ovom trenutku proglasila nezavisnost, tesko bi bilo spreciti nezavisnost Kosova.

HASANI Da.

PAUNOVIC Ja se s tim slazem. To je bila namera Evropske Unije.

HASANI Kakvi ce biti efekti, ostaje da se vidi. Jer, Kosovari ne mogu da veruju da ta ista medjunarodna zajednica, koja je pomogla njihovu borbu za oslobodjenje od Srbije, sada trazila da se Kosovo vrati u Srbiju, gde nikad nije ni bilo. Ustvari, obicni gradjani Kosova ne prave razliku izmedju Srbije i Milosevica, kao sto to cini medjunarodna zajednica. Meni se cini da ce ovaj sporazum samo iskomplikovati ceo problem i uciniti jos tezim resavanje politickog statusa Kosova.

PAUNOVIC Vi, znaci, mislite da ovaj sporazum komplikuje status Kosova?

HASANI Situaciju uopste, a u tom kontekstu i status Kosova.

PAUNOVIC Ja mislim upravo suprotno, jer sam za integracione procese, a ne za dezintegraciju i stvaranje novih drzava. Zbog toga podrzavam Evropsku Uniju i Havijera Solanu koji se zalazu sa integritet Jugoslavije.

HASANI Vi se ustvari zalazete za srpski nacionalni projekat.

PAUNOVIC Ja ne govorim sa stanovista srpskog nacionalnog projekta, ja govorim sa stanovista dobrobiti Evrope, a samim tim i nase dobrobiti.

HASANI Kosovo i Kosovari ni u jednoj kombinaciji ne mogu biti protiv dobrobiti Evrope, oni su to dokazali svojim ponasanjem poslednjih 10 godina, dok niko drugi u regionu to nije cinio. Vi polazite od srpskih nacionalnih interesa, jer je podrucje juzno od Drine jedino mesto gde projekat velike Srbije donekle uspeva, mada ne fakticki.

PAUNOVIC Vi, gospodine Hasani, vidite projekat velike Srbije u polaznim osnovama za preuredjenje odosa izmedju Srbije i Crne Gore koje je potpisao Havijer Solana. To je nemoguće. Znaci, vi tvrdite da Evropska Unija podrzava projekat velike Srbije.

HASANI Da, kad je rec o odnosu prema Kosovu i prema Crnoj Gori. Apsolutno.

PAUNOVIC Ja mislim da Evropskoj Uniji to nije ni na kraj pameti.

HASANI Evropska Unija ne formulise politicki dokument u kome brani srpske nacionalne interese, sto biste vi mozda i voleli, ali principi resavanja jugoslavenske krize za koje se ona zalaze u Sporazumu objektivno idu u prilog srpskom nacionalnom projektu sa ove strane Drine, sto nije bio slucaj sa Hrvatskom i sa Bosnom i Hercegovinom. Jer tamo je za sva vremena oboren projekat velike Srbije. Kako ce to ici u slucaju Kosova i Crne Gore, ostaje da se vidi, ali svi su izgledi da ce donekle biti uspesan. Mada je tesko zamislivo da ce fakticki suverenitet Srbije nad Kosovom i Crnom Gorom ikad biti uspostavljen dok traje ovaj medjunarodni poredak koji je stvoren nakon zavrsetka Hladnog rata.

RFE Da li vi mislite, gospodine Paunovicu, da je pitanje referendumu o statusu Kosova ovim sporazumom za duze vreme skinuto sa dnevnog reda?

PAUNOVIC Mislim da je to pitanje skinuto sa dnevnog reda u sledece tri godine, mada se u Sporazumu o preuredjenju odnosa izmedju Srbije i Crne Gore pitanje referendumu direktno ne pominje. To ce se resavati u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti, u kojoj se kaze ce se status Kosova uredjivati, pored ostalog, i u skladu sa sporazumom iz Rambujea, a u tom sporazumu se pominje i pitanje referendumu. To je politicko pitanje par excellence i ja ne znam kako ce se ono resiti, ali sigurno je da u naredne tri godine nece biti referendumu i da je Evropska Unija to i htela da istakne ovim sporazumom. Zbog toga je unela onu odredbu u kojoj se kaze da ce se u slucaju otcepljenje Crne Gore Rezolucija 1244 odnositi na Srbiju.

RFE Mislite li vi, gospodine Hasani, da u naredne tri godine nece biti referendumu?

HASANI Da, u naredne tri godine definitivno nece biti ne samo referendumu, vec je ovim sporazumom zamrznuto i pokretanje svih osetljivih politickih pitanja kao sto su referendumu u Crnoj Gori i pitanje konacnog statusa Kosova. Medjutim, pitanje referendumu je bilo jedan od uslova za resavanje statusa Kosova i u Sporazumu iz Rambujeu i u Rezoluciji 1244. Ja sam siguran da zapadne zemlje, liberalne demokratije, a to su zemlje koje danas prave medjunarodne zakone, nikad nece prisiliti ni Kosovo, ni Kosovare, niti bilo koga drugog, da prihvati status koji nije u skladu sa voljom vecine. Sasvim sam siguran da taj status nece biti nametnut mimo volje vecinskog kosovskog stanovnistva.

RFE Vi mislite da jednog dana do referendumu mora da dodje?

HASANI Mora, ali modaliteti i referendumu pitanje, to je sasvim druga stvar.

RFE Gospodine Paunovicu, da li vi mislite da je referendumu jednog dana neizbezan?

PAUNOVIC Ja sada ne mogu to da procenjujem. Evropskoj uniji trenutno nije u interesu da se na ovim prostorima organizuju referendumu o nezavisnosti zato sto oni smatraju da bi to vodilo daljem cepanju ovih teritorija. Moglo bi onda doci i do referendumu u Republici Srpskoj i u raznim drugim regionima i to bi stvorilo potpuni kaos na ovim balkanskim prostorima, a Evropska unija bezi od haosa.

RFE Ima, medjutim, onih, gospodine Paunovicu, koji misle da je s obzirom na fakticko stanje vrlo tesko zamisliti da Kosovo u bilo kojoj varijanti u buducnosti ostane u Srbiji. Recimo, trenutno su veze vlade Srbije i vlade Jugoslavije mnogo slabije sa vladom Kosova, nego, recimo, sa vladom Albanije. A tesko da ce se to u dogledno vreme promeniti.

PAUNOVIC Kosovo po meni trenutno ima status internacionalizovane teritorije u okviru SR Jugoslavije, njegov sadasnji položaj je regulisan Rezolucijom 1244 i medjunarodna zajednica igra veliku ulogu u odrzavanju sadasnjeg stanje koje moze da potraje i vise desetina godina. Tako da ne znamo kako ce se to završiti.

HASANI Osvnuo bih se poredjenje izmedju Kosova i Republike Srpske koje je napravio gospodin Paunovic. On smatra da bi Republika Srpska imala pravo na referendumu o nezavisnosti ukoliko i se takvi referendumu dozvolili na Kosovu i u Crnoj Gori. Zbog toga po njemu Evropska unija ne zeli referendumu na Kosovu i u Crnoj Gori. Plasi se, navodno, takozvanog domino efekta koji bi se onda mogao prosiriti i na druge regije, na primer, Irsku i Baskiju. Medjutim, ne moze

se praviti poredjenje izmedju Kosova, koje postoji od pamtiveka, i Repubike Srpske, jedne paradrzavne tvorevine, nastale etnickih ciscenjem. Pitanje Kosova je bilo i ostalo politicki problem, a njegov sastavni deo je, na zalost, i rat sa svim obelezjima genocida nad vecinskim albanskim stanovnistvom koje je imalo jasan identitet kroz vekove. RFE Vi, gospodine Hasani, mislite da eventualna nezavisnost Kosova ne bi dala pravo Republici Srpskoj da i ona zahteva nezavisnost?

HASANI Apsolutno. Jer je Republika Srpska kriminalni entitet.

PAUNOVIC Ne moze Republika Srpska da bude nikakav kriminalni entitet, posto je ona formirana na osnovu Dejtonskog sporazumu, dakle jednog medjunarodnog sporazuma, koji su garantovale velike sile, a potpisale sve strane umesane u gradjanski rat u Bosni i Hercegovini. Ja ne mogu da shvatim da na taj nacin razmisljate o necemu sto je potpuno legitimno sa medjunarodno-pravnog stanovista. Zasto mislite da je Republika Srpska kriminalni entitet?

HASANI Najpre da kazem da sukob u Bosni i Hercegovini nije bio gradjanski rat, tu tezu Milosevic je proturao 10 godina. To pre svega nije bio gradjanski rat, to je bila agresija protiv jednog naroda i jedne drzave. Radi se o jednoj kriminalnoj politici koju je medjunarodna zajednica prihvatila kao real politiku, jer se u to vreme drugacije nije moglo.

PAUNOVIC Smatrate da je medjunarodna zajednica ucestvovala u kriminalnoj politici prilikom kreiranja Bosne i Hercegovine?

HASANI Postoji saopstenje Evropske Unije, tadasnje Evropke zajednice, iz 1991. godine, u kome se kaze da se nece priznati rezultati agresije na podrucju bivse Jugoslavije. Medjutim, to je ipak na kraju priznato Dejtonskim sporazumom. Isti je slucaj i sa Juznom Rodezijom koju medjunarodna zajednicam zbog nacina kako je nastala nije smela priznati, kao sto nije smela priznati ni Republiku Srpsku.

Republika Srpska je stvorena suprotno principima za resavanje jugoslovenske krize koji su oliceni u misljenju Badinterove komisije i u dokumentima dve medjunarodne konferencije o bivsoj Jugoslaviji, onoj u Hagu i onoj u Zenevi.

PAUNOVIC Ali je stvorena Dejtonskim sporazumom.

RFE U zakljucku, kakvo vidite buduci status Kosova?

PAUNOVIC Kosovo u buducnosti vidim u okviru granica drzave Srbije i Crne Gore, kao poseban region sa sustinskom autonomijom po svim merilima koje je odredila medjunarodna zajednica, ali ne kao nezavisnu drzavu.

HASANI Moja je zelja, kao i svih Kosovara, da Kosovo bude nezavisna i suverena drzava u granicama predvidjenim Ustavom iz 1974. godine. Ja mislim da ce dosta dugo vremena proci dok se ne resi konacan status Kosova. Ali ja sam uveren da se u ovoj generaciji, koja je na svojim ledjima osetila tragediju koja se ovde dogadjala u poslednjih deset i nesto vise godina, nece naci niko ko bi mogao da pristane na to sto gospodin Paunovic i mnogi Srbi zeleva, a to je da Kosovo bude deo Srbije. To bi samo izazvalo jos jedan rat i nasilje na ovim prostorima. Mozda ne tolikih razmera, jer Srbija sada ne moze da uradi ono sto je mogla u Milosevicevo vreme, ali zasigurno bi to prouzrokovalo krizu koja bi destabilizirala region. Mislim da ce to postepeno shvatiti i medjunarodna zajednica i da ce u njoj prevladati misljenje da su Kosovo i Srbija dva razlicita pojma, da svako treba da ide svojim putem, to jest da Kosovo treba da bude nezavisno, Srbija i Crna Gora takodjer, i da se sretne negde u Briselu ili u NJujorku.

AKCIJA HPD-a U VUCITRNU

Ljubaznoscu gospode iz HPD Beograd dobili smo slike njihove akcije u opstini Vucitrn, 18. aprila 2002.

HPD je u selu Velika Reka uz pomoc UNMIK policije i KFOR-a izvrsio 15 evikcija. Sve izbacene porodice dobile su od medjunaredne zajednice pomoc u vidu programa za rekonstrukciju i nemaju zakonske osnove da budu na tudjem posedu. Evikcija je izvrsena bez otpora, ali je u dva slucaja policija bila prinudjena da uhapsi ljude koji nisu hteli da dobrovoljno napuste imanja.

HPD je ispraznjene kuce predao porodicama koje imaju pravo na humanitarnu pomoc.

Po UNMIK-ovoj uredbi 1999/23 i 2000/60 HPD ima pravo da raspolaze sa napustenim stanbenim objektima i da ih preda na koriscenje u humanitarne svrhe. HPD je otpoceo 2700 slucajeva, a vise od 1300 poseda su pod njegovom upravom.

Ove vrste aktivnosti ce se nastaviti da bi se obezbedilo da HPD regulise imovinska pitanja na Kosovu.
